

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.05.2016, sp. zn. 5 Tdo 340/2016, ECLI:CZ:NS:2016:5.TDO.340.2016.1

Číslo: 7/2017

Právní věta:

Objektem přečinu porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 tr. zákoníku je především zájem na řádné činnosti orgánů veřejné moci, aby mohly náležitě zjistit existenci majetku a jeho případný rozsah pro účely soudního či jiného obdobného řízení (např. daňového).

Objektivní stránku tohoto přečinu lze naplnit odmítnutím splnění zákonné povinnosti učinit prohlášení o majetku, vyhýbáním se splnění této povinnosti nebo uvedením nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů v takovém prohlášení. Odmítnutím se v tomto smyslu pak rozumí nejen výslovné odepření učinit prohlášení o majetku, ale též jednání spočívající v pouhé nečinnosti pachatele, který po doručení výzvy k učinění prohlášení o majetku neuvede příslušnému orgánu veřejné moci žádné údaje o svém majetku nebo majetku právnické osoby, za kterou je oprávněn jednat.

Ke vzniku trestní odpovědnosti za citovaný přečin se nevyžaduje opakovaná výzva či jakákoli další aktivita ze strany příslušného orgánu veřejné moci.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.05.2016

Spisová značka: 5 Tdo 340/2016

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Opomenutí, Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku

Předpisy: § 112 tr. zákoníku
§ 227 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného I. J. proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 3. 11. 2015, sp. zn. 55 To 305/2015, v trestní věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 31 T 191/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v České Lípě ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 31 T 191/2013, byl obviněný I. J. uznán vinným přečinem porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 tr. zákoníku. Tento trestný čin byl ve stručnosti spatřován v tom, že obviněný jako daňový subjekt, u kterého byl evidován na osobním daňovém účtu ke dni 9. 7. 2012 nedoplatek na dani z příjmů fyzických osob ve výši 311 094 Kč a na dani z přidané hodnoty ve výši 17 568 Kč, které nemohly být uhrazeny daňovou exekucí, dne 21. 7. 2012 převzal do vlastních rukou od správce daně výzvu k podání prohlášení o majetku ze dne 10. 7. 2012 vydanou podle ustanovení § 180 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „DŘ“). Toto prohlášení měl učinit ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy. Obviněný na tuto výzvu reagoval písemnou žádostí o prodloužení lhůty do 31. 10. 2012, avšak správce daně svým rozhodnutím ze dne 1. 10. 2012, které obviněnému doručil dne 12. 10. 2012, žádost zamítl. Lhůta pro podání pravdivého prohlášení o majetku tak obviněnému marně uplynula podle ustanovení § 36 odst. 3 DŘ dnem 12. 10. 2012, obviněný však tuto svoji zákonnou povinnost nesplnil ani do jím navrženého dne 31. 10. 2012, ani poté až do doby rozhodnutí soudu prvního stupně. Obviněný tak nepodal prohlášení o majetku správci daně, ač si své povinnosti byl vědom, neboť byl správcem daně řádně poučen o této povinnosti, jakož i o případných následcích nevyhovění výzvě. Tím zároveň znemožnil řádné zjištění existence majetku a jeho případný rozsah pro účely daňového řízení. Za uvedený přečin mu byl podle § 227 tr. zákoníku uložen podmíněný trest odnětí svobody v trvání 4 měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 18 měsíců.

2. Proti uvedenému rozsudku soudu prvního stupně podal obviněný I. J. odvolání, o němž rozhodl Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ve veřejném zasedání konaném dne 3. 11. 2015 usnesením pod sp. zn. 55 To 305/2015 tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl jako nedůvodné.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci podal obviněný I. J. prostřednictvím své obhájkyne dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

4. V odůvodnění svého dovolání obviněný uvedl, že ze žádného z provedených důkazů nevyplývá, že by došlo k jednání tak, jak je popisováno ve výroku odsuzujícího rozsudku, respektive, že by tímto jednáním byly naplněny znaky skutkové podstaty nějakého trestného činu. Trestný čin, který mu byl v tomto řízení kladen za vinu, je úmyslným trestným činem, nelze se jej dopustit z nedbalosti či jen hrubé nedbalosti, a to ani ve formě úcastenství, naopak musí jít o přímý úmysl, který musí být prokázán a popsán ve výroku odsuzujícího rozsudku. Obviněný dále z vlastního pohledu shrnul okolnosti a úvahy, ze kterých vycházel odvolací soud při projednání jeho odvolání s tím, že usnesení odvolacího soudu je poměrně nejasné, jeho skutková zjištění jsou neúplná a vychází shodně jako soud prvního stupně v řadě závěrů z dedukcí, které nejsou podloženy žádnými důkazy. Obviněný dále poukázal na skutečnost, že nikdy výslovně neodmítl prohlášení o majetku učinit, pouze opakovaně žádal o prodloužení lhůty k provedení tohoto úkonu, což mu však nebylo bez vážného důvodu umožněno. Zdůraznil, že po uplynutí data 12. 10. 2012 již po něm nikdo prohlášení o majetku nepožadoval, proto podle něj není odůvodněno skutkové zjištění soudů, že takovou povinnost nesplnil do současné doby. Dále obviněný vyjádřil přesvědčení, že pro naplnění skutkové podstaty předmětného přečinu je vyžadováno výslovné odmítnutí (míněno prohlášení o majetku), nepostačuje pouhá nečinnost. Skutečnosti podle obviněného neodpovídá ani tvrzení, že svým jednáním znemožnil řádné zjištění existence majetku a jeho případný rozsah pro účely daňového řízení. Obviněný je totiž přesvědčen, že finanční úřad měl ze své dosavadní činnosti dostatek podkladů pro ověření toho, co obviněný ve svých opakovaných podáních uváděl, tedy že nevlastní žádný movitý ani nemovitý majetek a nemá jiný zdroj příjmů než ze svého podnikání. Požadované prohlášení o majetku tak považuje za bezpředmětné, neboť by se jím nic konkrétního a podstatného pro účely daňového řízení neprokázalo. Proto by se mělo vycházet ze zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2

tr. zákoníku, podle obviněného zcela postačovalo užít prostředky daňového práva. Dále obviněný poukázal na svou neznalost práva, zejména daňového, daňového poradce nemá, nemůže si ho dovolit. Také uvedl, že finančnímu úřadu opakovaně v minulosti předkládal veškeré své účetnictví, finanční úřad přitom část účetních dokladů ztratil, tyto doklady pak našel za podivných okolností, a proto nedůvěřuje tvrzením uvedeného správního orgánu. Po finančním úřadu proto též žádal přepočítání provedených plateb a následně daňového penále, v případě zjištění chybného výpočtu by pak ani nebyl důvod, aby podával nějaké prohlášení o majetku. Je tak přesvědčen, že nebyla naplněna ani objektivní ani subjektivní stránka dané skutkové podstaty trestného činu. Závěrem svého podání proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočky v Liberci ze dne 3. 11. 2015, sp. zn. 55 To 305/2015 a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal Krajskému soudu v Ústí nad Labem - pobočce v Liberci, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

5. K podanému dovolání se písemně vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která uvedla, že z přístupu obviněného je třeba jednoznačně dovodit jeho úmyslné jednání, které bylo vedeno záměrem nevyhovět předmětné výzvě. Odsuzující výrok o vině obstojí i při zohlednění zásady subsidiarity trestní represe uvedené v § 12 odst. 2 tr. zákoníku, neboť obviněný svým jednáním naplnil veškeré zákonné znaky trestného činu, jenž mu byl kladen v tomto řízení za vinu. Navrhla, aby Nejvyšší soud podané dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl a současně, aby tak učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího řízení a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti uplatněných námitek ve vztahu k označenému dovolacímu důvodu.

7. Dovolání je svou povahou mimořádným opravným prostředkem, který na rozdíl od odvolání není možné podat z jakéhokoli důvodu, ale jen z taxativně vyjmenovaných důvodů v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. ř., resp. v § 265b odst. 2 tr. ř. Podání dovolání z jiného důvodu je vyloučeno. Přitom nestačí, aby zákonný dovolací důvod byl jen formálně deklarován, ale je třeba, aby mu uplatněné námitky také svým obsahem odpovídaly.

8. Důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné uplatnit tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Obecně lze konstatovat, že pro tento důvod lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Jde tedy o aplikaci norem trestního práva hmotného, případně na něj navazujících hmotněprávních norem jiných právních odvětví. Podstatou je aplikace hmotněprávních norem na skutkový stav zjištěný soudem prvního a druhého stupně, zásadně se nepřipouští posouzení aplikace těchto norem na skutek prezentovaný dovolatelem, případně na skutek, jehož se dovolatel domáhá vlastní interpretací provedených důkazních prostředků, které soudy prvního a druhého stupně vyhodnotily odlišně. Dovolání z tohoto důvodu nemůže být založeno na námitkách proti tomu, jak soudy hodnotily důkazy, jaká skutková zjištění vyvodily z důkazů, jak postupovaly při provádění důkazů, v jakém rozsahu provedly dokazování apod. Dovolání je koncipováno jako mimořádný opravný prostředek a je určeno k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí.

9. Pod uplatněný dovolací důvod tak nelze právně relevantně podřadit ty námitky, jejichž prostřednictvím obviněný zpochybňoval soudy zjištěný skutkový stav, či se domáhal odlišného způsobu hodnocení provedených důkazů, jak bylo rozvedeno shora.

IV. Důvodnost dovolání

10. Předně je třeba uvést, že trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku je upraven v § 227 tr. zákoníku v hlavě páté zvláštní části trestního zákoníku mezi trestnými činy proti majetku, nicméně jde oproti jiným majetkovým trestným činům o specifický typ trestné činnosti. Zákonodárce tímto ustanovením sankcionuje nesplnění nebo nikoli řádné splnění zákonem uložené povinnosti určitých osob, která směřuje k tomu, aby soudy nebo jiné orgány veřejné moci (např. správce daně) mohly zjistit majetkové poměry takových osob (popř. subjektů, za něž jednají). Objektem tohoto trestného činu je tedy zájem na řádné činnosti orgánů veřejné moci, aby mohly náležitě zjistit existenci majetku a jeho případný rozsah pro účely soudního či jiného obdobného řízení (např. daňového). Tohoto trestného činu se dopustí, kdo v řízení před soudem nebo jiným orgánem veřejné moci odmítne splnit zákonnou povinnost učinit prohlášení o svém majetku nebo o majetku právnické osoby, za kterou je oprávněn jednat, nebo se takové povinnosti vyhýbá nebo v takovém prohlášení uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje. Zákonodárce tak postihuje tři různé formy jednání, které staví na roveň. V daném případě šlo o případ prohlášení o majetku v daňovém řízení podle § 180 DŘ, tedy v řízení před jiným orgánem veřejné moci. Trestné přitom je jednak odmítnutí splnit zákonnou povinnost takové prohlášení učinit, jednak vyhýbání se takové povinnosti, jednak uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů v takovém prohlášení. Na roveň jsou tak postaveny tři různé formy spáchání daného přečinu, které vždy vedou k tomu, že příslušnému orgánu veřejné moci (zde správci daně) se nedostane úplného a pravdivého prohlášení o stavu majetku určité osoby, která měla prohlášení učinit (resp. za niž měl pachatel prohlášení učinit). Obviněnému byla v tomto řízení kladena za vinu varianta uvedená jako první, a sice že odmítl splnit zákonnou povinnost učinit prohlášení o svém majetku.

11. Varianta spočívající v odmítnutí přitom může spočívat v různých formách jednání. Předně může jít o výslovné (explicitní) odmítnutí učinit prohlášení o vlastním majetku (v takovém případě jde o konání). Nepochybně je ale možné tento znak objektivní stránky skutkové podstaty naplnit též nekonáním, tedy opomenutím zvláštní povinnosti konat ve smyslu § 112 tr. zákoníku (opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel povinen podle jiného právního předpisu). Opomenutí přitom může spočívat například v tom, že pachatel se bez řádné omluvy nedostaví k soudu (tak třeba v případě prohlášení podle § 260a až 260h o. s. ř.) či jinému orgánu veřejné moci (např. správci daně při povinnosti učinit prohlášení podle § 180 DŘ), anebo se sice dostaví, zde však vůbec neučiní prohlášení o majetku (shodně ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2283). Odmítnutím se pak bude nepochybně rozumět i případ, kdy pachatel vůbec na doručenou výzvu nijak nereaguje, popř. sice nejprve zareaguje (např. tím, že požádá o prodloužení lhůty ke splnění uložené povinnosti), ale posléze zcela rezignuje na dodatečné splnění orgánem veřejné moci uložené povinnosti učinit prohlášení o majetku (ať již ve lhůtě prodloužené, či dodatečně v případě zamítnutí prodloužení lhůty). Je přitom třeba vycházet i z logického výkladu a porovnání shora uvedených tří alternativních způsobů spáchání, jakož i z výkladu teleologického o účelu dané normy. Je nepochybné, že zákonodárce chce postihovat případy, kdy se orgánu veřejné moci nedostane pravdivého a úplného prohlášení o majetku, byla-li tato povinnost uložena orgánem veřejné moci v příslušném řízení na základě zákona. Pokud jako výslovné (explicitní) odmítnutí splnění zákonné povinnosti učinit prohlášení o majetku, resp. vyhýbání se této povinnosti, je typově stejně závažné jednání spočívající v uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů v takovém prohlášení, tím spíše musí být stejně závažné (a tedy i trestné) jednání spočívající v nesplnění této zákonné povinnosti, tedy v neuvedení žádného údaje (logický argument od menšího k většímu - *argumentum a minore ad maius*). Jak již bylo uvedeno, zákonodárce zde chrání především zájem na řádné činnosti orgánů veřejné moci, aby mohly náležitě zjistit existenci majetku a jeho případný rozsah pro účely soudního či jiného obdobného řízení (např. daňového). Proto i postih pouhé nečinnosti po doručení výzvy k učinění prohlášení o majetku je zcela v souladu

se smyslem daného ustanovení, odpovídá jeho účelu, jak jej zamýšlel zákonodárce (výklad *e ratione legis*).

12. Ustanovení § 227 tr. zákoníku je tak typickým formálním deliktem, kterým se postihuje určité jednání, aniž by se současně žádalo způsobení nějakého účinku, resp. škodlivého následku. Přitom je ale třeba zároveň připomenout, že nejde o postup vůči osobám, jimž byla na základě zákona uložena povinnost učinit prohlášení o majetku, přehnaně tvrdý, že jakékoliv včasné nesplnění této zákonné povinnosti by bylo postihováno jako trestný čin, že k dodatečnému splnění povinnosti učinit takové prohlášení by se vůbec nepřihlíželo. Vždyť uvedené ustanovení je vypočteno ve výčtu ustanovení v § 33 tr. zákoníku mezi trestnými činy, na něž se vztahuje účinná lítost znamenající zánik trestní odpovědnosti, pokud pachatel takového trestného činu následně (po jeho spáchání) dobrovolně škodlivému následku trestného činu zamezil nebo jej napravil, nebo učinil o trestném činu oznámení v době, kdy mu mohlo být ještě zabráněno.

13. Právně relevantně byla dále dovolatelem uplatněna námitka spočívající v tvrzení, že nebyla naplněna subjektivní stránka přečinu porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku podle § 227 tr. zákoníku, avšak tato námitka je současně zjevně neopodstatněná. Lze souhlasit s dovolatelem, že se jedná o přečin úmyslný, avšak nelze mu přisvědčit, že úmysl musí mít formu úmyslu přímého, neboť to z žádného ustanovení trestního zákoníku nevyplývá. Ustanovení § 227 tr. zákoníku výslovně neupravuje formu zavinění, proto se užije obecného pravidla obsaženého v § 13 odst. 2 tr. zákoníku, podle něhož k trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti. Kdy je trestný čin spáchán úmyslně, upravuje ustanovení § 15 tr. zákoníku, přičemž v § 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku je obsažena úprava úmyslu přímého a v § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku úprava úmyslu nepřímého. Podle uvedených ustanovení se o přímý úmysl jedná, pokud pachatel chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, o nepřímý úmysl jde tehdy, jestliže pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Co se mimo jiné rozumí srozuměním, dále upravuje § 15 odst. 2 tr. zákoníku (srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem).

14. Ze skutkového stavu zjištěného soudy nižších stupňů přitom jasně plyne, že dovolatel si byl dobře vědom důsledků plynoucích z toho, že u správce daně neučiní pravdivé prohlášení o majetku, přesto takové prohlášení vůbec nepodal ani ve stanovené lhůtě a ani kdykoliv poté. Bylo jednoznačně zjištěno, že obviněný dne 21. 7. 2012 obdržel výzvu k podání prohlášení o majetku (č. l. 12–13 trestního spisu), která obsahovala poučení o trestněprávních důsledcích spojených s odmítnutím splnit tuto zákonnou výzvu, resp. s jejím nesplněním. Prohlášení o majetku přitom mohl učinit více způsoby, o čemž byl též poučen (písemně s ověřeným podpisem, ústně do protokolu, prostřednictvím datové zprávy s uznávaným elektronickým podpisem, nebo prostřednictvím datové schránky). Lhůta stanovená touto výzvou nebyla v žádném případě nepřiměřeně krátká, jak tvrdí dovolatel, neboť byla stanovena na 30 dní, což je i podle názoru Nejvyššího soudu doba dostatečně dlouhá pro to, aby obviněný mohl i při velkém pracovním vytížení tuto výzvu splnit. Ostatně podle § 180 odst. 1 DŘ nesmí být lhůta stanovená správcem daně kratší než 15 dnů od doručení výzvy, tedy i zákonodárce počítá s lhůtami v řádu dnů, a to i s lhůtami kratšími, než kterou v daném případě zvolil správce daně vůči obviněnému (délku lhůty stanovil na dvojnásobek nejkratší možné lhůty podle zákona). Současně bylo jednoznačně prokázáno, že obviněný si této své povinnosti byl dobře vědom, neboť přípisem ze dne 19. 8. 2012 požádal o prodloužení lhůty ke splnění této povinnosti (č. l. 14 trestního spisu). Žádost o prodloužení lhůty je tak datována dnem (19. 8. 2012) předcházejícím dni, kdy naposledy mohl včas, tj. v původně stanovené lhůtě, svoji povinnost splnit, neboť 30. den od doručení výzvy bylo pondělí 20. srpna 2012. Obviněný tedy žádost sepisoval v neděli, věděl, že posledním dnem lhůty je následující pondělí, svou žádost o prodloužení lhůty ale správci daně doručil až dne 21.

8. 2012, tedy jeden den po marném uplynutí původní lhůty splnění povinnosti učinit prohlášení o majetku. Rozhodně přitom neměl pravdu v tom, že správce daně žádal po obviněném, aby se k němu osobně dostavil, prohlášení o majetku mohl obviněný učinit i jiným ze shora uvedených způsobů. Správce daně i přesto zvolil vůči obviněnému velmi benevolentní přístup, protože nejprve po doručení žádosti o prodloužení lhůty obviněného vyzýval k odstranění vad jeho podání spočívajících v tom, že obviněný v původní žádosti neuvedl termín, dokdy měla být lhůta prodloužena (č. l. 15 trestního spisu, výzva je z 24. 8. 2012). Obviněný na tuto výzvu, kterou si převzal dne 6. 9. 2012, reagoval až dne 14. 9. 2012, kdy jednak sepsal podání s žádostí o prodloužení lhůty do 31. 10. 2012, jednak se s tímto podáním osobně dostavil ke správci daně, kde na podatelně Finančního úřadu v Č. L. tento dokument doručil (č. l. 17 trestního spisu). Jinými slovy obviněný se ke správci daně v tento den dostavil, ale prohlášení o majetku do protokolu neučinil, jen doručil doplnění své žádosti o prodloužení lhůty o konkrétní termín, na který žádal posunutí původně stanoveného termínu. Obviněný přitom požádal o prodloužení lhůty až do 31. 10. 2012, tedy o více než dva měsíce oproti původnímu termínu, tj. původní lhůtu požadoval prodloužit na více než trojnásobek. S tím však správce daně nesouhlasil a rozhodnutím ze dne 1. 10. 2012 žádost o prodloužení lhůty zamítl (č. l. 18-19 trestního spisu). Toto své rozhodnutí pak obviněnému doručil dne 12. 10. 2012, s tímto dnem také počítá jako s nejzazším dnem pro včasné splnění výzvy k učinění pravdivého prohlášení o majetku obviněného. Správce daně by ale nepochybně přijal i prohlášení učiněné dodatečně a učiněné bezprostředně po doručení zamítavého rozhodnutí, neboli fakticky i vzhledem ke zpoždění, s jakým o žádosti obviněného rozhodl, a vzhledem k požadavku na učinění prohlášení bezprostředně po doručení zamítavého rozhodnutí by toto umožnil obviněnému i v termínu velmi blízkém tomu, který požadoval stanovit obviněný. Den 12. 10. 2012 totiž o pouhých 19 dnů předchází dni 31. 10. 2012, který si obviněný sám zvolil jako žádoucí termín, do kterého je schopen výzvu splnit. Obviněný si přitom s ohledem na poučení, kterého se mu dostalo, byl dobře vědom své povinnosti výzvu splnit a pravdivé prohlášení o majetku učinit, stejně tak si byl vědom, že prodloužení původně stanovené lhůty, o což navíc žádal až po marném uplynutí původně stanovené lhůty v trvání 30 dnů, závisí na uvážení správního orgánu - správce daně. Na takové rozhodnutí obviněný neměl nárok, správce daně uplatňoval v daném daňovém řízení svou vrchnostenskou pravomoc, nebyl to obviněný, kdo by mohl určovat lhůty, v jakých své zákonné povinnosti splní, určení této lhůty bylo zcela v pravomoci správce daně. Obviněný tedy od 21. 7. 2012 věděl o své povinnosti splnit výzvu, kterou uvedený den obdržel, v poslední den původně stanovené lhůty vhodil do schránky dopis se žádostí o její prodloužení, přičemž mu muselo být jasné, že týž den se správci daně tento jeho dopis nedostane, že tedy původně stanovenou lhůtu zmešká, a že na prodloužení nemá nárok a vyhovění závisí na úvaze správce daně. Později též otálel s odstraněním vad své původní žádosti, na výzvu reagoval až v poslední možný den stanovené lhůty (výzvu obdržel 6. 9. 2012, vady měl odstranit do 8 dnů), tedy 14. 9. 2012, kdy se dokonce ke správci daně dostavil, ale pouze proto, aby na podatelně doručil dopis, kterým odstraňoval vady původního podání, prohlášení o svém majetku ústně do protokolu týž den neučinil, ač mu v tom nepochybně nic nebránilo. Namísto toho se spoléhal na benevolenci správce daně a další odložení jeho povinnosti prohlášení o majetku učinit. Žádal přitom o prodloužení lhůty o více než dva měsíce, neboli na více než trojnásobek původně stanovené lhůty, přičemž mu bylo zřejmé, že vše závisí jen na posouzení správce daně, zda takové žádosti vyhoví či nikoli. Musel proto být po celou dobu připraven na zamítavé rozhodnutí správce daně, na které měl bezprostředně reagovat. Namísto toho však obviněný svou povinnost nesplnil ani dodatečně, přičemž tento stav trval po celou dobu trestního stíhání.

15. Jakoukoli právní relevanci potom postrádá jeho námitka, že po stanovené lhůtě po něm již správce daně ani opakovaně tento úkon nepožadoval, neboť pro trestněprávní odpovědnost pachatele předmětného trestného činu se ani opakovaná výzva či jakákoli další aktivita ze strany správce daně nevyžaduje. Ostatně o důsledcích nesplnění výzvy byl obviněný řádně poučen již v rámci původně mu doručené výzvy k učinění prohlášení o majetku, jak bylo rozvedeno shora.

16. Ze shora uvedeného právního rozboru a skutkových zjištění soudů nižších stupňů je zřejmé, že obviněný odmítl splnit zákonnou povinnost učinit prohlášení o svém majetku, neboť nevyhovění výzvě je třeba za odmítnutí považovat. Obviněný jednal s úmyslem přímým, neboť o své povinnosti učinit prohlášení o majetku velmi dobře věděl, byl též řádně poučen o následcích nevyhovění této výzvě, jakož i v rámci rozhodnutí o zamítnutí žádosti o prodloužení lhůty ke splnění uvedené povinnosti. Protože obviněný svou žádost o prodloužení lhůty podal opožděně po marném uplynutí původní lhůty v trvání 30 dnů, posledním dnem lhůty ke splnění povinnosti byl den doručení zamítavého rozhodnutí. Toho všeho si obviněný byl dobře vědom, byl o všech těchto důsledcích řádně poučen. Obviněný tedy věděl, že svým postupem nutně poruší zákonnou povinnost učinit prohlášení, tedy věděl, že poruší zájem společnosti na zájem na řádné činnosti orgánů veřejné moci, aby mohly náležitě zjistit existenci majetku a jeho případný rozsah pro účely soudního či jiného obdobného řízení (např. daňového). Pokud pachatel ví, že svým jednáním následek nutně způsobí, pak takové porušení (či ohrožení) také nutně chtěl způsobit, tedy jednal s úmyslem přímým. Nadto obviněný i v průběhu hlavního líčení deklaroval, že výzvu splnit nechtěl do té doby, dokud si sám neprověří postup správce daně při výpočtu daňového nedoplatku a stanovení daňového penále. S otázkou naplnění znaku zavinění ve formě přímého úmyslu se řádně vypořádal již soud druhého stupně.

17. Podle ustanovení § 180 odst. 1 DŘ nebyl-li nebo nemohl-li být vymáhaný nedoplatek uhrazen daňovou exekucí příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, má na výzvu správce daně dlužník povinnost podat ve stanovené lhůtě prohlášení o majetku. Lhůta pro podání prohlášení o majetku nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy. Ve výzvě správce daně poučí dlužníka o povinnostech spojených s doručením výzvy a případných následcích spojených s nepodáním prohlášení nebo uvedením nepravdivých anebo hrubě zkreslených údajů; ohledně nesplnění této povinnosti není správce daně vázán povinností mlčenlivosti pro účely trestního řízení. V posuzovaném případě je též zřejmé, že byly splněny všechny zákonné podmínky k tomu, aby správce daně mohl vyzvat obviněného k podání prohlášení o majetku, řádně ho poučil o důsledcích vyplývajících z nesplnění této výzvy a obviněný přesto svou zákonnou povinnost nesplnil (§ 112 tr. zákoníku).

18. K námitce týkající se absence společenské škodlivosti Nejvyšší soud připomíná, že podle trestního zákoníku je trestným činem protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně (§ 13 odst. 1 tr. zákoníku). Společenská škodlivost ovšem není zákonným znakem trestného činu, protože má význam jen jako jedno z hledisek pro uplatňování zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 tr. zákoníku. Trestní zákoník nevymezuje žádná hlediska pro stanovení konkrétní míry či stupně společenské škodlivosti činu, který se má považovat za trestný čin. Zásadně tedy platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem, a proto ho obecně nelze považovat za čin, který není společensky škodlivý. Opačný závěr v podobě konstatování nedostatečné společenské škodlivosti činu by bylo možné učinit jen zcela výjimečně v případech, v nichž z určitých závažných důvodů není vhodné uplatňovat trestní represu, a pokud posuzovaný čin svou závažností neodpovídá ani těm nejlehčím, běžně se vyskytujícím trestným činům dané právní kvalifikace (více k tomu srov. zejména stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu publikované pod č. [26/2013](#) Sb. rozh. tr.). Již samotné zařazení předmětného trestného činu do trestního zákoníku vyjadřuje vůli zákonodárce k trestnímu postihování takového jednání. Popsaný skutek dovolatele žádným způsobem z rámce dané skutkové podstaty nevybočuje, naopak jde o jednání typické pro tento trestný čin, nejde o případ bagatelní, naopak dokonce vykazuje prvky zvyšující jeho závažnost oproti jiným srovnatelným případům (obviněný nesplnil svou povinnost ani dodatečně po dobu více než dvou a půl let od okamžiku, kdy se o své povinnosti dozvěděl, až do doby rozhodnutí soudu prvního stupně, a jednal s úmyslem přímým). Soud druhého stupně se též řádně vypořádal i s problematikou subsidiarity trestní represe a s jeho závěry lze souhlasit.

19. Nejvyšší soud s ohledem na shora popsaná zjištění a právní závěry uzavřel, že dovolání obviněného I. J. se sice opírá o námitky, které formálně odpovídají dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., ale obsahově jsou neopodstatněné.